

6. Korniiaka O.M. Rozvytok komunikativnoi kompetentnosti osobystosti v suchasnomu sotsiokomunikativnomu prostori. Materialy II Vseukrainskoho psykholohichnoho konhresu, prysviachenoho 110 richnytsi vid dnia narodzhennia H.S. Kostiuka (19 – 20 kvitnia 2010 roku). K.: DP «Informatsiino-analitychne ahentstvo», 2010. T.I. S. 140 – 145. [in Ukrainian].
7. Krasnopol'skyi V.E., Tyshakova L.T. Formuvannia linhvosiokulturnoi kompetentsii pid chas vyvchennia inozemnoi movy z vykorystanniam vebtekhnohii. Zakarpatski filolohichni studii. 2020. Vypusk 13. Tom 2. S. 100-104. [in Ukrainian].
8. Liutko O. M. Model «navchannia cherez dosvid» yak efektyvna ta perspektyvna forma navchannia doroslykh. Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. T. H. Shevchenka. 2015. № 132. S. 80–83.
9. Naidonova L.A. Refleksyivna psykholohiia terytorialnykh spilnot. K, Milenium. 2012. 280s. [in Ukrainian].
10. Nikolaieva S.Yu. Tsili navchannia inozemnykh mov v aspekti kompetentnisnoho pidkhodu. Inozemni movy. 2010. №2. S. 3-10. [in Ukrainian].
11. Onyshchuk A. S. Naukovi pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh perekladachiv. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Pedahohika, sotsialna robota». Vypusk 31. 2013. S. 120-122. [in Ukrainian].
12. Petrov O.O. Opanuvannia linhvosiokulturnoi kompetentnosti maibutnimy vchyteliamy inozemnoi movy: teoretychnyi aspekt. Ridna shkola. Kyiv, 2010. № 3. S. 58-61. [in Ukrainian].
13. Petrova A.I. Osoblyvosti formuvannia inshomovnoi kompetentnosti studentiv u vyshchomu navchalnomu zakladi. Ridna shkola. Kyiv, 2012. № 6. S.48-52. [in Ukrainian].
14. Canale M., Swain A. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics. 1980. №1. P.1-47.
15. David A. Kolb Experiential Learning: Experience As The Source Of Learning And Development URL: https://www.researchgate.net/publication/235701029_Experiential_Learning_Experience_As_The_Source_Of_Learning_And_Development (дата звернення: 10.09.2023).
16. Hymes D.H. On Communicative Competence. / In Pride J.B., & Holmes J. (Eds.). Sociolinguistics. Baltimore, USA : Penguin Education, Penguin Books Ltd, 1972. Pp. 269-293.
17. Nordquist R. Linguistic Competence: Definition and Examples. URL: <https://www.thoughtco.com/what-is-linguistic-competence-1691123> (дата звернення: 16.09.2023).
18. Savington S.J. Communicative Competence: Theory and Classroom Practice. Texts and Contexts in Second Language Learning. Reading, Massachusetts at all: Addison-Wesley Publishing Company. 1983.

УДК 373.5.091.33:004.032.6]:811.111'272

DOI: 10.31652/2786-9083-2023-2-17-28

*Наталія Лебедева, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської філології
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0001-6821-5559
nlebedieva@vspu.edu.ua*

*Єлена Новицька, магістрантка 2 року навчання
факультету іноземних мов
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна
ORCID: 0009-0008-2881-0415
novytskaye15@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

В статті розглянуто актуальні визначення поняття «іншомовна соціокультурна компетентність», її склад, структуру та зміст. З урахуванням сучасного соціального замовлення, компетентнісний підхід набув беззаперечного лідерства у методиці навчання іноземної мови і практичною метою навчання іноземній мові є формування іншомовної комунікативної компетентності. Склад і структура даного поняття і досі не дістали чіткого наукового визначення. Запропоновано власне визначення з урахуванням сучасних тенденцій в методиці навчання іноземних мов та культур. Обґрунтовано важливість використання в процесі вивчення іноземної мови автентичних аудіовізуальних матеріалів як джерела зразків живого мовлення та типових соціокультурних ситуацій народу мова якого вивчається. Розглянуто визначення поняття «автентичні матеріали», проаналізовано їх класифікацію. Проаналізовано та аргументовано параметри відбору та можливі способи застосування автентичних мультимедійних матеріалів для власних методичних розробок. Об'єктом дослідження є процес формування англійської соціокультурної компетентності учнів старших класів засобами автентичних мультимедійних матеріалів. Предмет дослідження – використання автентичних мультимедійних засобів навчання для формування англійської соціокультурної компетентності учнів старших класів. Наукова новизна

дослідження полягає в тому, що в ньому теоретично обґрунтовано використання автентичних мультимедійних матеріалів в процесі формування англомовної соціокультурної компетентності учнів старшої школи, запропоновано власне визначення поняття «соціокультурна компетентність» та розроблено систему вправ для формування соціокультурної компетентності у старшокласників засобами автентичних мультимедійних матеріалів. Висновки. Для розвитку соціокультурної компетентності рекомендується періодично включати автентичні мультимедіа матеріали в якості додаткового матеріалу до основного курсу тому, що вони забезпечують актуальні зразки живої мови завдяки чому створюють штучну атмосферу іншомовної реальності та містять інформацію про ситуації та події взяті з реального життя.

Ключові слова: соціокультурна; компетентність; автентичні мультимедійні матеріали; аудіовізуальний твір.

Nataliya Lebedeva, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of English Philology, Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University

ORCID: 0000-0001-6821-5559

nlebedieva@vspu.edu.ua

Yelena Novytska, 2nd year master's student of the Faculty of Foreign Languages of the Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

ORCID: 0009-0008-2881-0415

novytskaye15@gmail.com

THEORETICAL ASPECTS OF THE FOREIGN LANGUAGE SOCIO-CULTURAL COMPETENCE FORMATION BASED ON THE USE OF AUTHENTIC MULTIMEDIA MATERIALS

The article examines current definitions of the concept of "foreign language sociocultural competence", its composition, structure and content. Taking into account the modern social order, the competency-based approach has gained undisputed leadership in the methodology of foreign language learning, and the practical goal of foreign language learning is the formation of foreign language communicative competence. The composition and structure of this concept have not yet received a clear scientific definition. A proper definition is proposed, taking into account modern trends in the methodology of teaching foreign languages and cultures. The importance of using authentic audiovisual materials in the process of learning a foreign language as a source of samples of live speech and typical sociocultural situations of the people whose language is being studied is substantiated. The definition of the concept of "authentic materials" was considered, and their classification was analyzed. Selection parameters and possible ways of using authentic multimedia materials for own methodological developments are analyzed and argued. The object of the study is the process of forming the English-language sociocultural competence of high school students by means of authentic multimedia materials. The subject of the study is the use of authentic multimedia learning tools for the formation of English-language sociocultural competence of high school students. The scientific novelty of the research lies in the fact that it theoretically substantiates the use of authentic multimedia materials in the process of forming the English-speaking sociocultural competence of high school students, offers its own definition of the concept of "sociocultural competence" and develops a system of exercises for the formation of sociocultural competence in high school students by means of authentic multimedia materials. Conclusions. For the development of socio-cultural competence, it is recommended to periodically include authentic multimedia materials as additional material to the main course, because they provide actual examples of living language, thanks to which they create an artificial atmosphere of foreign language reality and contain information about situations and events taken from real life.

Keywords: sociocultural; competence; authentic multimedia materials; audiovisual work.

Актуальність. У сучасному глобальному суспільстві навички комунікації та ефективної взаємодії стали чи не найбільш затребуваними вміннями для успішної реалізації потенціалу особистості в соціумі. Через війну в Україні та в світлі поточних геополітичних подій особливої цінності набули навички ефективної міжкультурної комунікації. І якщо раніше такі вміння були актуальні тільки для вузького кола спеціалістів, зараз необхідність міжкультурної взаємодії виникає на всіх рівнях нашого суспільства.

Постановка проблеми. З урахуванням сучасного соціального замовлення, компетентнісний підхід набув беззаперечного лідерства у методиці навчання іноземної мови і практичною метою навчання іноземній мові є формування

іншомовної комунікативної компетентності. Склад і структура даного поняття і досі не дістали чіткого наукового визначення, але переважна більшість дослідників підкреслюють важливість культурологічної складової для ефективної комунікації іноземною мовою, виділяючи її як соціокультурну або лінгвосоціокультурну компетентність.

Аналіз досліджень. Теоретичним та практичним аспектам англomовної соціокультурної компетентності, та методиці її формування присвячено праці М. Байрама, А. Фантіні, Д. Гаймза, В. Свейна, Й. Хомськи, С. Ніколаєвої, О. Бігич, Т. Колодько, Холоденка О. В., Кушнірчук О. О., Гудими Г. Б.

Мета статті – проаналізувати поняття іншомовної соціокультурної компетентності, її місце і роль у формуванні іншомовної комунікативної компетентності та дослідити ефективність використання автентичних мультимедійних матеріалів в процесі формування іншомовної соціокультурної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Згідно дослідження Бондар Т., яка проаналізувала історію виникнення поняття «соціокультурна компетентність» в українському науковому просторі, поява цього терміну зумовлена вимогою часу, коли в 70-х та 80-х роках ХХ століття в англійському суспільстві різко зростає частка іммігрантів. Виникла нагальна потреба опанувати англійську як другу мову в процесі безпосередньої взаємодії з носіями, однак незнання соціокультурних норм спілкування стало серйозною перепорою для успішної комунікації (Бондар, 2020, с. 26).

Н. Складенко, визначає соціокультурну компетентність як спроможність та готовність індивіда до здійснення адекватної міжкультурної комунікації (Колодійчук, 2017, с. 104).

У статті Шевальє С. вказано що соціокультурна компетентність є здатністю учнів розуміти, коректно оцінювати та тлумачити соціокультурну інформацію, яка експліцитно та імпліцитно виражена на різних рівнях різних видів автентичних творів, в умовах опосередкованої масової міжкультурної комунікації за допомогою відповідних знань, навичок і вмінь сформованих у учнів (Шевальє, 2020, с. 657).

Варто проаналізувати взаємозалежність та кореляцію між термінами «соціокультурна» та «лінгвосоціокультурна» компетентності. Вчена Ніколаєва С. Ю. класифікує соціокультурну компетентність як одну зі складових лінгвосоціокультурної компетентності наряду з соціолінгвістичною та соціальною компетентностями. Також вона визначає що лінгвосоціокультурна компетентність це «здатність і готовність особистості до іншомовного міжкультурного спілкування. Ця компетентність утворюється динамічною взаємодією сформованих соціолінгвістичної, соціокультурної і соціальної компетентностей» (Ніколаєва, 2013, с. 92).

Дослідниця Божко Н. В. проаналізувала теоретичну сутність терміну «лінгвосоціокультурна компетентність» і визначає дане поняття як комплексну систему знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного

міжкультурного спілкування що охоплює лінгвальний та екстралінгвальний чинники комунікативної взаємодії, акцентує увагу на розвиток таких якостей особистості, які допомагають реалізовувати міжкультурне спілкування. В структурі лінгвосоціальної компетентності виділяють наступні компоненти: лінгвістична, соціокультурна, культурознавча та лінгвокраїнознавча, соціальна, лінгвокультурознавча, соціолінгвістична та країнознавча компетентності. (Божко, 2019, с. 18).

Тобто соціокультурна компетентність виступає як компонент більш широкого поняття «лінгвосоціокультурна компетентність». Також вона підкреслює що соціокультурну компетентність не варто звужувати до набору знань та умінь а доцільно надавати важливішого значення здатності мовця встановлювати зв'язок між набутими знаннями і реальною мовною ситуацією та можливості ним віднайти відповідні способи взаємодії направлені на розв'язання проблеми (Божко, 2019, с. 19).

У міжнародному науковому обігу використовуються таке суміжне поняття як «міжкультурна» (intercultural) комунікативна компетентність.

На наш погляд оскільки кінцевою метою навчання є формування комунікативної компетентності, але в рамках дискурсу навчання ІМіК саме і передбачається комунікація між носіями різних мов а отже і представниками різних культур, то є сенс приділяти більше уваги формуванню міжкультурної компетентності. Різні науковці наводять різні визначення терміна «міжкультурна компетентність». Згідно аналізу Костенка Д., міжкультурної компетентність включає в себе комплекс знань, навичок та умінь, які індивід може успішно використовувати для спілкування з комунікативними партнерами-представниками інших культур в різних контекстах (як на побутовому, так і на професійному рівнях) (Костенко, 2018, с. 81).

Термін «міжкультурна компетентність» виник на початку 1970-х рр. на Заході, в період відокремлення міжкультурної комунікації як окремого наукового напрямку. Явище було зумовлене питаннями відношення до інших культур та їх цінностей, нейтралізація наслідків прояву етнокультурного центризму. Міжкультурна компетентність визначалася як «комплекс аналітичних і стратегічних здібностей, що розширює інтерпретаційний спектр індивіда в процесі міжособистісної взаємодії з представниками іншої культури». Вважалося що міжкультурну компетентність набувають через знання, отримані в процесі міжкультурної комунікації. Виділяли специфічні (інформація про традиції в певній культурі) і загальні (толерантність, емпатійне слухання, володіння загально-культурними універсаліями) знання (Костенко, 2018, с. 80).

Американський лінгвіст А. Фантіні, який спеціалізується на вивченні міжкультурної компетентності виділяє три основоположні принципи які присутні в більшості визначень даного поняття: 1) здатність розвивати та підтримувати стосунки, 2) здатність спілкуватися ефективно та належним чином

з мінімальними втратами або спотворенням інформації, 3) здатність досягти відповідності з вимогами та досягти успіху в співпраці з іншими. Дослідник наголошує що хоча названі принципи комунікації однаково важливі як при взаємодії в межах однієї культури так і при міжкультурній інтеракції – остання є набагато складнішою адже спільні риси комунікантів зменшуються, а відмінності різко збільшуються (див. рис. 1):

Рис. 1

Зростання відмінностей на міжкультурному рівні викликано розбіжностями в мовах, культурах і світоглядах, що значно впливає на комунікацію (Фантіні, 2020, с. 54).

Також, у статті А. Фантіні підкреслюється що мова і культура є вимірами одна одної, тож вони є взаємопов'язані та нерозлучні. Насправді мова відображає світогляд і впливає на нього, слугуючи своєрідною дорожньою мапою того, як людина сприймає, інтерпретує, думає про світ і виражає свій погляд на світ. Це переплетення змушує переглянути погляди на те, як ми концептуалізуємо те, що мається на увазі під світоглядом, його компонентами, та їх взаємозв'язками і про те, як мова і культура опосередковують (між)культурні процеси (Фантіні, 2020, с. 50).

Щодо структури поняття «міжкультурна компетентність», виділяють мовну, комунікативну та культурну складові. З цього можна зробити висновок що соціокультурна компетентність є основою для набуття високого рівня міжкультурної компетентності, адже індивід повинен розуміти і знати що, коли, і як необхідно сказати чи зробити. Саме за цей пласт знань і відповідає соціокультурна компетентність. Слід також зазначити що її неможливо сформулювати без достатньо високого рівня володіння мовою.

Враховуючи таку взаємозалежність і відношення між міжкультурною та соціокультурною компетентностями, пропонуємо наступне визначення останньої: іншомовна соціокультурна компетентність - це комплекс умінь та навичок, заснованих на країнознавчих знаннях про країну мова якої вивчається та особистісних якостях, який дозволяє індивіду адекватно оцінити міжкультурну комунікативну ситуацію та досягати цілей комунікації відповідно обраної стратегії.

У статті Курінної Л.В. наведено такі види соціокультурної компетентності:

- інтелектуальна (включає ерудицію, навички інтелектуальної діяльності та поінформованість);

- культурологічна (пов'язана з культурними цінностями та культури міжособистісної взаємодії);

- загальнокультурна (стосується національно менталітету, етнопсихології та орієнтації в системі культурних цінностей (Курінна, 2018, с. 51).

У своєму дослідженні сутності терміну «соціокультурна компетентність» Курінна Л. В. констатує що на даному етапі відсутня узгоджена та загальноприйнята у науковому обігу позиція щодо структурних складників даного поняття. Однак більшість вчених що досліджували дане питання виділяють на соціальні, культурні, та комунікативні аспекти як складові структури терміну. Дослідниця також пропонує такі ключові поняття у якості характеристики терміну «соціокультурна компетентність» (Курінна, 2018, с. 53):

- обізнаність
- здатність
- готовність
- вміння

Важлива роль лінгвокультурологічного аспекту у процесі вивчення іноземної мови полягає в адекватному розумінні, трактуванні та вживанні безеквівалентних (неперекладних) мовних одиниць та реалій. З одного боку, саме ці вміння потрібні при роботі з автентичними художніми творами та засобами масової інформації, а з іншого - саме використання автентичних матеріалів в процесі навчання і дає навички роботи з такими одиницями.

Качур І. І. наводить таке визначення поняття «автентичні матеріали» як традиційне - це матеріали, створені носіями мови, які можуть бути застосовані у навчальному процесі для реалізації комунікативного підходу до вивчення іноземної мови. Дослідниця пропонує поділ автентичних матеріалів на наступні категорії:

- паперові (книги, газети, журнали, листівки, рекламні оголошення тощо);
- аудіо- та відеоматеріали (теле- та радіопрограми, звукозаписи тощо);
- інтернет-ресурси;
- інші (пісні, вірші, римівки та інше) (Качур, 2020, с. 14).

Жупаник О. вважає що автентичним можна вважати будь-який матеріал, що створений іноземною мовою та не призначений для використання в освітніх цілях. Використання таких матеріалів має на меті зробити процес навчання цікавішим та мотивуючим для здобувачів освіти (Жупаник, 2022, с. 70).

На наш погляд важливою ознакою автентичних матеріалів є те, що вони створювалися носіями мови для носіїв мови з метою кінцевого споживання інформації а не з метою навчання мові. Дослідник Дамаянті Д. стверджує що автентичні матеріали, хоча і не були створені для навчальних цілей, мають вагомий навчальний потенціал і навіть певні переваги (наприклад використання актуальної лексики, доступність, висвітленні проблем якими живе суспільство сьогодні) (Дамаянті, 2018, с. 5).

Темою даного дослідження є використання мультимедійних автентичних матеріалів. Оскільки термін «мультимедіа» (лат. Multum + Medium) —

передбачає обов'язкове поєднання декількох форматів представлення даних в межах одного файлу, ми розглянемо детальніше матеріали що підпадають під цю категорію а саме відео- та інтернет-ресурси. Найпоширенішими відеоматеріалами які можливо використати в навчальному процесі є фільми, серіали, телевізійні програми, лекції TED Talks, потокові відео (прямі трансляції з Ютуб та інших сервісів), соціальні мережі, відеокліпи, блоги, форуми, онлайн-мапи та інші вебсайти.

Розглянемо переваги, недоліки і можливості для застосування на уроці фільмів. Фільми є сучасними інструментами оповідання. В силу того, що вони мають можливість охопити величезну аудиторію, вони і мають таке значення для суспільства. Якісні фільми є способом для людей всіх вікових категорій краще зрозуміти оточуючий світ і ставитися до реальності більш конструктивно. Не менш важливим ефектом є формування способу мислення та власної ідентичності.

По-перше, навчання за фільмами є мотивуючим і приємним. У цьому контексті мотивація є одним із найважливіших факторів, що визначають успішне оволодіння мовою. По-друге, як приклад автентичного матеріалу, фільм надає студентам приклади мови, яка використовується в реальних ситуаціях за межами класу, зокрема мову розмови в реальному житті. По-третє, візуальне оформлення фільмів робить їх безцінним інструментом для вивчення мови, що дозволяє учням краще розуміти мову в повному візуальному контексті. По-четверте, фільм може внести різноманітність в навчальний процес. Фільм можна використовувати для практики аудіювання та читання, а також як зразок для усної та письмової мови (Дамаянті, 2018, с. 6).

Можливими труднощами для перегляду фільму є обмежена тривалість уроку. Тому варто обирати або уривок фільму, або короткометражний твір, або виносити перегляд фільмів як факультативне заняття, в тому числі онлайн.

Завдяки стрімкому розвитку сучасних інформаційних та медійних технологій відбувається активне залучення в освітній процес автентичних медіа-ресурсів. Важливість застосування в процесі навчання не призначених для цього, автентичних матеріалів полягає в тому, що вони сприяють знайомству студентів з реальним світом країни виучуваних ІМіК та слугують додатковим джерелом мотивації для оволодіння мовою. Автентичні матеріали створені для носіїв мови відбивають сучасну мову й культуру суспільства до якого вони належать, зазначає Бігич О. Б. (Бігич, 2019, с. 166).

За допомогою роботи з фільмами можна формувати соціокультурні знання та вміння. При цьому не варто ототожнювати соціокультурну компетентність з країнознавчими знаннями, значно звужуючи цим її поняття.

Ну применшуючи важливості вищезгаданих знань необхідно вміти порівнювати різні культури світу, виділяти в них культурно-специфічні відмінності та загальнокультурні спільності. Для високого рівня сформованості соціокультурної компетентності важливим є вміння інтерпретувати різні ситуації мовленнєвого й немовленнєвого характеру з боку культурних

особливостей конкретної країни, уникаючи водночас формування помилкових стереотипів і не підпадаючи під вплив нав'язуваних суджень та уявлень. Таке завдання можна вирішити за допомогою використання автентичних відео. Необхідно зауважити що вирішальну роль в цьому процесі відіграє роль вчителя та грамотної системи спеціально розроблених вправ. Зокрема доцільно застосувати такий тип завдань як встановлення міжкультурних зіставлень і розбіжностей. Залежно від рівня умінь учнів порівнювати й зіставляти культурознавчо-марковану інформацію вчителю потрібно продумувати систему опору, що спрямовують увагу учнів на вичленення, фіксацію та інтерпретацію потрібної інформації (Бігич, 2019, с. 39).

Виділяють наступні функції автентичних матеріалів, які використовуються в навчальному процесі:

Інформаційно-навчальна - автентичні матеріали відтворюють умови природного мовного спілкування, передають інформацію про країну досліджуваної мови, дозволяючи більш ясно уявити ситуацію спілкування.

Організуючо-керуюча або мотивуюча функція проявляється в тому, що автентичні матеріали забезпечуючи «ефект присутності» або «ефект співучасті», стимулює мовну активність.

Інтегративна функція виражається в тому, що автентичні матеріали служать зв'язкою між частинами заняття, сприяють організації та систематизації навчальних етапів.

Ілюстративно-наочна функція проявляється в тому, що автентичні матеріали являють собою синтез усіх видів наочності, служать засобом дистанційного занурення в природне середовище на всіх етапах навчання, тим самим частково компенсуючи його відсутність.

Розвиваюча функція виражається у розвитку таких якостей особистості, як спостережливість, уява, увага, мислення, мовна пам'ять, розвитку умінь у всіх видах мовної та творчої діяльності.

Виховально-евристична функція реалізується у вихованні почуття поваги до народу і культури країни мови, що вивчається, усвідомленні незнайомого і чужого, спонукання до порівняння особливостей культури країни досліджуваної мови та рідної культури (Коротка, 2018, с. 126).

У статті Короткої Н. В. наводиться таке визначення: автентичні матеріали – це матеріали, взяті з оригінальних джерел, які характеризуються природністю лексичного наповнення і граматичних форм, ситуативною відповідністю мовних засобів що використовуються, ілюструють випадки автентичного слововжитку, які, хоча і не призначені спеціально для навчальних цілей, але можуть бути використані під час навчання іноземної мови.

Також дослідниця виділяє три фактори які необхідно враховувати при відборі автентичних матеріалів: 1) сферу професійних інтересів учня, 2) мету навчання і 3) форми введення автентичних матеріалів в освітній процес (Коротка, 2018, с. 126).

Дослідниця Романюк Л. В. запропонувала наступні критерії відбору автентичних матеріалів для використання у навчальному процесі: ситуативність (можливість застосування інформації що міститься в матеріалі для моделювання типових ситуацій спілкування), ілюстративність (властивість матеріалу ілюструвати певні поняття та категорії і полегшувати їх сприйняття), пізнавальна привабливість (цікавість в інформативному, соціокультурному, та країнознавчому аспектах), доступність (матеріал відносно простий для сприйняття), методична та лінгвістична цінність (насиченість матеріалу необхідними мовними одиницями), а також автентичність, інформативність, тематичність, комунікативність, функціональність, новизна.

Також варто зазначити що в першу чергу критерії відбору автентичних матеріалів стосуються їх змісту, який має відповідати інтересам та потребам учнів, сумісність з цілями заняття та відображати соціокультурні реалії іншомовного суспільства. (Романюк, 2017, с. 163).

Для досягнення найвищої ефективності від застосування автентичних мультимедіа матеріалів рекомендовано дотримуватися наступних вимог:

- зміст відео повинен співпадати з поточною темою згідно чинної навчальної програми відповідати темі заняття, інтересам та рівню знань учнів;
- демонстрація відео повинна бути завчасно запланована і органічно вплетена в хід уроку;
- відеоматеріал повинен сприяти формуванню мовної, комунікативної, та соціокультурної компетентностей;
- до перегляду відеофрагменту викладач повинен надати чіткі та зрозумілі учням інструкції згідно конкретної навчальної мети;
- відео не повинно бути занадто довгим (Бондар, 2018, с. 109).

Цікавою є пропозиція науковиці Панової Я. Є. застосовувати різні формати для обговорення проблемних питань фільму, а саме:

- face-to-face (обговорення в парах з подальшою зміною партнерів на наступне питання);
- групова дискусія;
- диспут (дві групи відстоюють заданий модератором (вчителем) тезис наводячи аргументи та контраргументи);
- обговорення у міні-групах по 3-4 людини (доцільно застосовувати якщо учням бракує досвіду або рівень мови низький) (Панова, 2020, с. 126).

Висновки. Важливість такої складової іншомовної комунікативної компетентності як іншомовна соціокультурна компетентність зумовлена тим, що саме вона дозволяє побудувати успішну стратегію та досягти цілей комунікації. Для розвитку соціокультурної компетентності рекомендується періодично включати автентичні мультимедіа матеріали в якості додаткового матеріалу до основного курсу тому, що вони забезпечують актуальні зразки живої мови завдяки чому створюють штучну атмосферу іншомовної реальності та містять інформацію про ситуації та події взяті з реального життя. Для більш

ефективного застосування автентичні матеріали повинні відповідати визначеним критеріям та мати релевантний зміст. Саме зміст матеріалу в даному контексті в поєднанні з продуманими вправами та чітким керівництвом з боку вчителя відіграє ключову роль для формування соціокультурної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Бігич О. Б., Руснак Д. А. Автентичні медіа-ресурси як засіб формування у майбутніх учителів французької мови міжкультурної комунікативної компетентності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. №2. Т. 70 С. 165 – 179.
3. Білоус А.А. Методика формування комунікативної компетентності в старшокласників із використанням мультимедійних засобів навчання (відеоматеріалів). *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 43, Т. 1. С. 35 – 42.
4. Божко Н. В. Теоретичні засади розвитку лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. №71. С. 16 – 21.
5. Бондар Т. І. Генеза поняття «соціокультурна компетентність». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 71. Т. 1. С. 24–30.
6. Гудима Г. Б., Слодиницька Ю.Р. Використання автентичних матеріалів на заняттях з англійської мови у закладах вищої освіти. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 27. Том 1. С. 106 – 110.
7. Жупаник О. Ефективність та особливості застосування автентичних матеріалів, спрямованих на розвиток навичок слухового сприймання на заняттях з англійської мови. *Збірник наукових праць проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2022. Вип. 1(25). С. 67 – 74.
8. Качур І.І. Використання автентичних матеріалів як креативний підхід до вивчення іноземної мови. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 21. Т. 2. С. 13 – 16.
9. Коломійчук І.М. Автентичні матеріали як ефективний засіб забезпечення соціокультурного спрямування процесу навчання іноземної мови. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. 2017. № 1 (13). С. 102 – 105.
10. Коротка Н. В. Роль автентичних матеріалів в вивченні ділової англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2018. № 4(72). С. 124 – 127.
11. Костенко Д.В. Міжкультурна комунікація у сучасному світі. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць*. 2018. № 30. С. 80–85.
12. Курінна Л. В. Теоретичний аналіз сутності терміна «соціокультурна компетентність». *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип.65. С. 49–55.
13. Панова Я. Є. Роль автентичних матеріалів у навчанні іноземної мови. *Актуальні проблеми науки та освіти: матеріали XXII підсумк. наук.-практ. конф. викладачів МДУ / за загальн. ред. К.В. Балабанова., м. Маріуполь, 07 лют. 2020 р. Маріуполь: МДУ, 2020. С. 215 – 217.*
14. Романюк Л. В., Русановська Т. В. Критерії відбору автентичних матеріалів у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v27/40.pdf> (дата звернення:)
15. Шевальє С. Б. Сутність та основні підходи до визначення поняття «соціокультурна компетентність». *Scientific Collection «Interconf»*. 2020. № 2(38). С. 656 – 66.
16. Damayanti D., Fauzi A., Inayati A. Learning materials: the “nucleus” of language teaching. *Journal of English Education*. 2018. №3. P. 2-8.
17. Fantini, A. E. Reconceptualizing intercultural communicative competence: A multinational perspective. *Research in Comparative and International Education*. 2020. №1 5 (1), P. 52–61. Режим доступу: <https://doi.org/10.1177/1745499920901948>

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Bigich O. B., Borysko N. F., Boretska G. E. and others (2013). *Metodyka navchannya inozemnykh mov i kul'tur: teoriya i praktyka : pidruchnyk dlya stud. klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv / za zahal'n. red. S. YU. Nikolayevoyi* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook

for students. classical, pedagogical and linguistic universities / for general. ed. S. Yu. Nikolayeva]. Kyiv: Lenvit., 590 p. [in Ukrainian].

2. Bigich O. B., Rusnak D. A. (2019). Avtentychni media-resursy yak zasib formuvannya u maybutnikh uchyteliv frantsuz'koyi movy mizhkul'turnoyi komunikatyvnoyi kompetentnosti. Informatsiyni tekhnolohiyi i zasoby navchannya [Authentic media resources as a means of forming intercultural communicative competence in future teachers of the French language]. *Information technologies and teaching aids*. No. 2. Vol. 70, pp. 165-179. [in Ukrainian].

3. Bilous A.A. (2022). Metodyka formuvannya komunikatyvnoyi kompetentnosti v starshoklasnykiv iz vykorystannyam mul'tymediyynykh zasobiv navchannya (videomaterialiv) [Methodology of formation of communicative competence in high school students using multimedia learning tools (video materials)]. *Innovative pedagogy*. Issue 43, Vol. 1. pp. 35-42. [in Ukrainian].

4. Bozhko N.V. (2019). Teoretychni zasady rozvytku linhvosotsiokul'turnoyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv inozemnoyi movy [Theoretical foundations of the development of linguistic and sociocultural competence of future foreign language teachers]. *Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects*. No. 71. P. 16 – 21. [in Ukrainian].

5. Bondar T. I. (2020). Geneza ponyattya «sotsiokul'turna kompetentnist'» [Genesis of the concept of socio-cultural competence"]. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*. No. 71. Vol. 1. pp. 24–30. [in Ukrainian].

6. Gudyma G.B., Slodynytska Y.R. (2023). Vykorystannya avtentychnykh materialiv na zanyattakh z anhliys'koyi movy u zakladakh vyshchoyi osvity [The use of authentic materials in English classes in institutions of higher education]. *Transcarpathian Philological Studies*. Issue 27. Volume 1. pp. 106 – 110. [in Ukrainian].

7. Zhupanyk O. (2022). Efektyvnist' ta osoblyvosti zastosuvannya avtentychnykh materialiv, spryamovanykh na rozvytok navychok slukhovoho spryumannya na zanyattakh z anhliys'koyi movy [Effectiveness and features of using authentic materials aimed at developing listening comprehension skills in English classes]. *A collection of scientific works on the problem of modern teacher training*. Issue 1(25). pp. 67 - 74. [in Ukrainian].

8. Kachur I.I. (2020). Vykorystannya avtentychnykh materialiv yak kreatyvnyy pidkhid do vyvchennya inozemnoyi movy [Using authentic materials as a creative approach to learning a foreign language]. *Innovative pedagogy*.. Issue 21. Vol. 2. pp. 13-16. [in Ukrainian].

9. Kolomiychuk I.M. (2017). Avtentychni materialy yak efektyvnyy zasib zabezpechennya sotsiokul'turnoho spryamuvannya protsesu navchannya inozemnoyi movy [Authentic materials as an effective means of ensuring the socio-cultural direction of the foreign language learning process]. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series "Pedagogy and Psychology"*. *Pedagogical sciences*. No. 1 (13). pp. 102 - 105. [in Ukrainian].

10. Korotka N. V. (2018). Rol' avtentychnykh materialiv v vyvchenni dilovoyi anhliys'koyi movy [The role of authentic materials in the study of business English]. *Scientific notes of the National University "Ostroh Academy"*. Series "Philology" .. No. 4(72). pp. 124 - 127. [in Ukrainian].

11. Kostenko D.V. (2018). Mizhkul'turna komunikatsiya u suchasnomu sviti [Intercultural communication in the modern world]. *Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy: a collection of scientific papers*.. No. 30. pp. 80–85. [in Ukrainian].

12. Kurinna L. V. (2018). Teoretychnyy analiz sutnosti termina «sotsiokul'turna kompetentnist'» [Theoretical analysis of the essence of the term "socio-cultural competence"]. *Scientific journal of the M.P. Drahomanov NPU. Ser. Pedagogical sciences: realities and prospects*.. Issue 65. pp. 49–55. [in Ukrainian].

13. Panova Ya.E. (2020). Rol' avtentychnykh materialiv u navchanni inozemnoyi movy [The role of authentic materials in foreign language learning]. *Actual problems of science and education: materials XXII summary. science and practice conf. of teachers of MSU / for general. ed. K.V. Balabanova, Mariupol, February 7.. Mariupol: Mariupol State University*. pp. 215 – 217. [in Ukrainian].

14. Romanyuk L. V., Rusanovska T. V. (2017). Kryteriyi vidboru avtentychnykh materialiv u protsesi navchannya inozemnoyi movy studentiv nemovnykh spetsial'nostey [Criteria for the selection of authentic materials in the process of foreign language learning for students of non-linguistic majors]. *Scientific notes of the International Humanitarian University*.. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v27/40.pdf> [in Ukrainian].

15. Chevalier S. B. (2020). Sutnist' ta osnovni pidkhody do vyznachennya ponyattya «sotsiokul'turna kompetentnist'» [The essence and main approaches to defining the concept of "socio-cultural competence"]. *Scientific Collection "Interconf"*.. No. 2(38). pp. 656 – 66.[in Ukrainian].

16. Damayanti D., Fauzi A., Inayati A. (2018). Learning materials: the “nucleus” of language teaching. *Journal of English Education*.. №3. pp. 2-8.

17. Fantini, A. E. (2020). Reconceptualizing intercultural communicative competence: A multinational perspective. *Research in Comparative and International Education*. №1 5 (1), pp. 52–61. URL: <https://doi.org/10.1177/1745499920901948>